

Nyt fra nationalparken

Kære læser

Vi håber, at du er kommet godt ind i det nye år!

Vadehavet bliver stadig mere populært - ikke kun som rejsemål, men også som motiv. Lars Roed, som er nationalparkpartner, er en af de fotografer der tager rigtig mange fantastiske billeder ved Vadehavet. Han finder ikke kun Vadehavet finurligt og inspirerende, men også helbredende. For vinden har været med til at blæse de mørke tanker væk og de brede vidder har givet udsyn og åbnet for positive tanker, efter at Lars Roed for nogle år siden gik ned med stress. Du kan [høre Lars' historie på TV Syd \(fra 13:29\)](#), hvor han blandt andet fortæller, at han er udtaget til fotograflandsholdet. Og i denne uge vandt han [World Photographic Cup "Best of Nation"](#) med et smukt foto af Mælkevejen.

Vi synes det er fantastisk, at det område, som vi er så vilde med, ikke bare er spændende for andre at besøge, men også har helbredende effekt.

Med ønsket om rigtig god læselyst og ønsket om en et godt og lykkebringende nyt år - de bedste hilsner fra sekretariatet.

Invitation: Bliv klogere på Vadehavet

Emnerne spænder lige fra Vadehavets maritime historie i 1600-1800 tallet til saltpåvirket landbrug – og så er der en hel masse der imellem, når vi 25. februar holder den årlige forskningsdag.

Her kan man blive klogere, når forskere fortæller om, hvad de har fundet ud af om vores fælles vadehav. Man kan også høre om fuglenes hot-spot, om sælerne bliver forstyrret, når de får besøg, om Fanøkvinder, om værfternes (ikke skibsværfter, men de stormflodsikre jordvolde) historie i de tre vadehavslande og meget mere.

Nationalparkens årlige forskningsdag holdes fredag den 25. februar fra kl 10- 15 på University College SYD, Degnevej 16, 6705 Esbjerg Ø.

Forskningsdagen er åben for alle interesserede - og gratis. Tilmeld via mail til: vadehavet@danmarksnationalparker.dk

Læs mere om forskningsdagen [på vores hjemmeside](#), hvor man også kan læse mere om vadehavsforskning generelt.

Luca Berti-udstilling i Løgumkloster

Den italienske fotograf, [Luca Bertis](#), fotoudstilling vises fra søndag den 30. januar til 31. marts 2022 i Løgumkloster Kirkes Dormitorium og Løgumkloster Højskole.

Luca Berti har cyklet langs Vadehavet med sit kamera, og det er der kommet en udstilling om marsklands-kabet, arkitekturen og de mennesker, der bor her, ud af. Det er de særegne træk og den særlige kultur, der skildres.

”Når jeg taler med folk på landet, ser og mærker jeg andre følelser end i København. Jeg ser en ro, et mere transparent væsen, og jeg ser harmonien mellem mennesker og naturen”, fortæller Luca Berti.

Og han bemærker at: ”der er en harmonisk struktur i placeringen af landsbyerne, som ikke distraherer øjet”.

På grund af corona-situationen har arrangørerne måttet opgive en ellers planlagt reception i forbindelse med åbningen på udstillingen. Den forventes dog holdt på et senere tidspunkt.

Projektet er finansieret af midler fra Den Europæiske Fond for Regionaludvikling samt Tøndermarsk Initiativet.

Et godt år for den sjældne sortterne

Siden 2015 har Nationalpark Vadehavet og en række samarbejdspartnere arbejdet for at fremme forholdene for én af Danmarks sjældneste fugle - sortternen. Arten findes i dag kun tre steder i Danmark, og næsten to tredjedele af den resterende danske bestand yngler i de indre dele af Tøndermarsken. Her er der de senere år blevet udlagt små, kunstige redeflåder til ternerne, og i 2021 omfattede denne del af projektet udlægningen af i alt 107 flåder fordelt på syv lokaliteter.

Sortternen anlægger fra naturens hånd reden på flydebladsvegetation eller små tuer af vegetation på åbne mudderflader, og redeflåderne lægges ud for at tilbyde dem et mere stabilt underlag for deres reder, æg og unger. Erfaringerne er nu, at de små terner tager godt imod denne løsning, og antallet af reder, der anlægges på platformene er stigende. Glædeligt er det også, at overvågningen af de tre små ynglebestande langs Vidåen i 2021 viste, at fuglene havde den klart bedste ynglesucces i de syv år, bestanden er blevet overvåget. Registreringen kunne afsløre, at 48-51 ynglepar producerede 61-65 flyvefærdige unger, hvilket er et endog særdeles godt resultat for en langtidslevende art som sortternen.

Projektet gennemføres i samarbejde med bl.a. Naturstyrelsen, Tønder Kommune og Landesamt für Landwirtschaft, Umwelt und ländliche Räume des Landes Schleswig-Holstein (LLUR). Beretning for arbejdet i 2021 kan findes på [Nationalpark Vadehavets hjemmeside](#) og [se en video om sortternen](#).

Bryggeri fortsætter støtte til sorterterne

Mikrobryggeriet WestBrew i Billum vil også i 2022 støtte projekt 'Sortternerne i Nationalpark Vaderhavet'. I 2021 lancerede bryggeriet en helt særlig øl som en hyldest til den elegante sorterterne. Det er en pale ale, som er har fået navnet 'Black Tern' - altså 'sortterne' på engelsk - og er brygget på basis af økologisk malt fra nationalparken. Helt konkret støtter WestBrew med fem kroner for hver solgt flaske.

Samarbejdet mellem nationalparken og WestBrew blev indledt i 2021, og i forbindelse med lanceringen af Black Tern blev der lavet en særlig etiket, som kort fortæller om sortternerne, og at man støtter arten, når man køber øllen. I en elastik om halsen har Black Tern-flaskerne desuden hængende en lille ølbrik, hvor man kan læse mere om sortternerprojektet. I første omgang blev samarbejdet med WestBrew indgået for 2021, men såvel brygger/indehaver Tommy Bagger fra WestBrew som nationalparken var opsatte på at fortsætte i år.

Den første batch (parti) Black Tern blev udsolgt i efteråret, og kort før jul blev næste batch færdig og tappet på de karakteristiske WestBrew-flasker. Black Tern forhandles i en række specialforretninger og online via [WestBrews hjemmeside](#).

Tommy Bagger fortæller mere om ølbrygning og WestBrew [i denne lille video](#).

Sara bliver ny kollega i sekretariatet

1. februar får vi en ny kollega i nationalparkens sekretariat på Rømø. Det er den 30-årige Sara Daugaard, som blev udvalgt blandt cirka 40 ansøgere til stillingen som web-kommunikationskonsulent.

Saras væsentligste opgave bliver nationalparkens hjemmeside, som skal opgraderes og fornys, så den kommer til at fremstå langt mere indbydende og oplevelsesorienteret for brugerne. Hjemmesiden skal først og fremmest appellere til de mange tusinde, som ønsker at opleve Nationalpark Vadehavets enestående natur og kultur – gæster udefra såvel som folk fra lokalområdet. www.nationalparkvadehavet.dk skal være den "digitale port" til natur, kultur, friluftsliv osv. i hele nationalparkens område.

Sara Daugaard er uddannet cand.mag. i litteraturhistorie og kommer fra en stilling i det private erhvervsliv. Hun kender Vadehavet fra sin opvækst i Bramming, hvortil hun fornylig er flyttet tilbage til sammen med sin mand.

Læs [mere om ansættelsen af Sara](#) på hjemmesiden.

Nu kan du søge tilskud fra nationalparken

Igen i år uddeler Nationalpark Vadehavet op til 10.000 kroner i støtte til lokale projekter og lokale netværksarrangementer. Forudsætningen er, at formålet understøtter nationalparkplanen.

Nationalparkens bestyrelse har udvalgt fire emner, som der kan søges tilskud til:

- Lokale netværksarrangementer
- Udvikling af nye events
- Forbedring af mulighederne for friluftsliv
- Forbedring af naturen i nationalparken.

I lighed med foregående år, er der i 2022 afsat i alt 75.000 kroner i årets runde, som har ansøgningsfrist 15. marts 2022.

Du kan læse mere [på vores hjemmeside](#), hvor du hente det obligatoriske ansøgningskema og finde en vejledning. På hjemmesiden kan du i øvrigt også finde [link til nationalparkplanen](#).

Appetitvækker til vadehavsoplevelser

Velkommen til Vadehavet. Her står du midt i Danmarks største nationalpark. Midt i enestående natur og uerstattelig verdensarv. Og midt i konstant forandring. Hvor du aldrig løber tør for noget nyt at se på, høre på, gå på, smage på, eller blive klogere på. Ja faktisk er her altid noget nyt at komme efter. Hver dag, året rundt. Uanset hvornår du lægger vejen forbi.

Sådan lyder i al sin enkelthed lydsporet til en ny, lille film. Vadehavet byder på uendelig mange oplevelser, og i projektet '364 oplevelser' er vi godt i gang med at samle en stor buket af de bedste. Buketten kommer både til at omfatte 'de gratis glæder' i nationalparken samt ture, oplevelser m.v., som vore partnere tilbyder. Som projektnavnet antyder, skal det blive til 364 i alt, så der er en til hver eneste dag i året - undtagen den dag, du vælger at "holde fri".

[Se den lille film her](#), som er en lille appetitvækker til de 364 oplevelser i Nationalpark Vadehavet.

Og tøv ikke med at kontakte Anne Husum Marboe i nationalparksekretariatet (anhma@danmarksnationalparker.dk), hvis du har en ide til en vadehavsoplevelse, som bør komme med i buketten.

Unge vil lave sjov med Vadehavet

Kan Vadehavet være sjovt? Kan man gøre grin med fugle, med at samle østers og med stolte, gamle traditioner?

For en gruppe af kulturengagerede unge fra området er svaret på disse spørgsmål et rungende 'JA', og derfor har de kastet sig over at lave en revy om livet ved Vadehavet.

Holdet bag projekt 'Vadehavsrevy' har netop haft en inspirationsweekend på Vadehavslejrskolen i Emmerlev (ved Højer), hvor de unge blandt andet havde besøg af naturvejleder Marco Brodde fra Fanø og museumsinspektør Anne Marie Ludvigsen fra [MSJ/Højer Mølle](#). Deres opgave var at give de unge mennesker en masse faglig viden om Nationalpark Vadehavet og menneskerne, der bor der.

Revyholdet havde masser af sjov med Brodde og Ludvigsen, og oplæggene skabte mange spændende ideer hos de unge. De fortæller, at emner som: sæler, marsk, klitter, og en sjælden fisk, der ikke kan svømme, helt sikkert vil være på paletten, når revyen får premiere til maj.

Planen er, at revyen skal spilles offentligt i alle fire vadehavskommuner samt forhåbentlig på en række ungdomsuddannelses-institutioner. [Læs mere på hjemmesiden.](#)

Det sker i Nationalpark Vadehavet i 2022

- 24. februar - årets første [bestyrelsesmøde](#) afholdes
- 30. januar - [Luca Bertis](#) udstilling i Løgumkloster åbner
- 25. februar - [Forskningsseminar](#)
- 23. marts - årets første [rådsmøde](#) afholdes
- 31. marts - [Partnerdag 2022](#) - i Skærbækcentret

Guidede ture og arrangementer i [de kommende måneder](#) kan du blandt andet finde på vores hjemmeside.

Vidste du at:

- Vadehavscentret er indstillet på shortlisten til [Mies Van Der Rohe Architecture prize?](#)

- der i Danmark er op mod 2,5 meters forskel mellem [høj og lavvande](#)?
- når vandet falder hedder det [ebbe og når det stiger hedder det flod](#)?
- Vadehavet kan spises? Hvad siger du til [syltet strandarve](#) eller [nudelsuppe med strandurter](#)?
- du kan "bekæmpe" rynket rose ved at lave [saft af kronbladene - med lidt magi](#)?
- du kan finde en [vejledning til at bekæmpe rynket rose](#) på Naturstyrelsens hjemmeside?
- stillehavsøsters er invasive, og at du faktisk kan finde [perler i dem ved Vadehavet](#)?
- du kan finde en vadehavsordbog på [dansk, tysk og engelsk på vores hjemmeside](#)?
- Mandø har fået sin [egen hjemmeside](#)?
- Ho Bugt Sejlklub oplevet den [største medlemsfremgang i 50 år](#)?

Har Vadehavet gjort en positiv forskel for dig, ligesom for Lars Roed? Og har du et billede og et par ord som beskriver det, så send en mail til vadehavet@danmarksnationalparker.dk, så deler vi din historie på nationalparkens [Instagram](#).

Fotos: Vade: Lars Roed; Partnere: fotokollage; Dreng på vade: Christina Kaaber-Bühler; Hus i Højer: Luca Berti; Sortterner: John Frikke, Black tern øl: West Brew; Sara Daugaard: Privatfoto; Tilskud: Tønnisgård Naturcenter; 364-film: Frame & Work; Ungdomsrevy: Frederik T. Knudsen; Varde Å: Henriette Egeris Svendsen; Rynket rose: Mit Vadehav

Nationalpark Vadehavet opbevarer din mailadresse til brug for udsendelse af nyhedsbrev og den bliver hverken videregivet til andre eller brugt til andre formål.

[Læs mere om Nationalparkens persondatapolitik](#) · [Klik her for at framelde dig](#)